

Česko v boji s melanomem: včasný záchyt a moderní léčba zachraňují pacienty se zhoubnými nádory kůže

30.7.2025 - | Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

„Melanom je jedním z nejagresivnějších kožních nádorů. Ačkoliv se daří zachytit téměř polovinu případů v časném stadiu, přibližně 20 % pacientů přichází k lékaři pozdě. V počátečních fázích je nemoc velmi dobře léčitelná, ale jakmile dojde k jeho rozsevu, situace se dramaticky zhoršuje. Díky moderní terapii však dnes dosahujeme výrazně lepších výsledků i u pacientů v pokročilých stádiích,“ říká prof. MUDr. Monika Arenbergerová, Ph.D., působící na Dermatovenereologické klinice 3. LF UK a ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Přestože melanom nejčastěji postihuje osoby ve věku 70-74 let, ohrožuje i mladší ročníky. Polovina pacientů se zhoubným melanomem kůže je ve věku 53-75 let a 17 % nemocných umírá ve věku do 60 let.

Česká republika dlouhodobě patří mezi země s vyspělým systémem včasné detekce a v mezinárodním srovnání dosahuje nadprůměrných výsledků (11. místo v rámci Evropy a 14. místo na celém světě). I díky tomu dochází k nárůstu incidence – počet osob s nově diagnostikovaným onemocněním na 100 tisíc obyvatel narostl mezi lety 2019 až 2023 v průměru o 25,7 %. V posledních letech však pozorujeme zpomalení růstu a náznak stabilizace.

„Včasný záchyt doslova zachraňuje životy. U stadia I dosahuje pětileté relativní přežití téměř 100 %, zatímco u stadia IV jen 29 %. V posledních letech se u nás úmrtnost na melanom stabilizovala, což je jednoznačný výsledek prevence, včasné diagnostiky a moderní systémové léčby, která prodlužuje přežití i u metastatických onemocnění,“ vysvětluje prof. RNDr. Ladislav Dušek, PhDr., ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

V rámci Evropy způsobuje zhoubný melanom 80 % všech úmrtí na kožní nádory.[1] V EU27 bylo v roce 2020 diagnostikováno přes 116 000 nových případů, z toho zhruba 15 700 v pokročilém stadiu III a IV. Ještě v roce 2010 byla pětiletá míra přežití u stadia IV v jednotkách procent. Díky zavedení imunoterapie a cílené léčby se však například v Nizozemsku tato doba více než zdvojnásobila. Odhaduje se, že napříč EU27 umožnily inovace přežít dalším více než 2 300 pacientům v horizontu pěti let od diagnózy.

Moderní péče v dermatologických a komplexních onkologických centrech dnes zahrnuje imunoterapii nebo cílenou léčbu, která působí na konkrétní genetické a biologické charakteristiky nádoru. *„Význam inovací v oblasti léčby melanomu je zcela zásadní. Díky výzkumu máme k dispozici terapie, které výrazně mění životy pacientů, u nichž by ještě před několika lety byla prognóza velmi nepříznivá,“* doplňuje **Mgr. David Kolář, výkonný ředitel Asociace inovativního farmaceutického průmyslu.**

Pozitivní výsledky inovativní léčby potvrzuje i osobní zkušenost pacientky **Petry Cíchové**: *„Moje onemocnění bylo ve stadiu, kdy už nešlo jen o chirurgický zákrok. V těle se mi objevily metastázy – hlavně na mozku, ale i v podpažní jamce nebo v prsu. Díky cílené biologické léčbě, kterou jsem podstoupila ve specializovaném centru, se ale můj stav stabilizoval a mohu se postupně vracet k běžnému životu. Jsem přesvědčená, že právě inovativní léčba mě zachránila.“*

Inovativní léčba dramaticky zlepšuje vyhlídky pacientů s onkologickými onemocněními a zhoubný

melanom kůže není výjimkou. To zdůrazňuje potřebu kontinuálního přístupu k inovativním lékům. Pandemie covidu-19 ukázala, jak snadno se může systém prevence narušit – v letech 2020 a 2021 poklesl počet nových diagnóz pravděpodobně v důsledku omezené dostupnosti zdravotní péče. Tento výpadek mohl u části pacientů zhoršit jejich vyhlídky.

Přestože je důležitá kvalitní léčba, nejlepší ochranou před melanomem zůstává prevence. Odborníci doporučují vyhýbat se nadměrnému a intenzivnímu slunečnímu záření, používat krémy s vysokým SPF, chránit pokožku zejména dětí a osob se světlou kůží nebo s větším množstvím pigmentových znamének. A po létě nezapomenout na kontrolu u dermatologa, který znaménka prohlédne pomocí dermatoskopu.

„Prevence, včasný záchyt a dostupnost moderní léčby jsou základními pilíři v boji proti zhoubnému melanomu kůže. Když jeden z nich chybí, může to znamenat rozdíl mezi životem a smrtí. Je důležité sledovat, jestli se znaménka zvětšují, mění barvu, svědí, nebo dokonce krvácejí. Jakmile si všimnete jakýchkoliv změn, neprodleně vyhledejte lékaře,“ uzavírá **prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, přednosta Dermatovenerologické kliniky FN Královské Vinohrady.**

[1] European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) – Melanoma (Immuno-& targeted therapy saving melanoma patient lives)

<https://aifp.cz/cs/cesko-v-boji-s-melanomem-vcasny-zachyt-a-moderni-l>